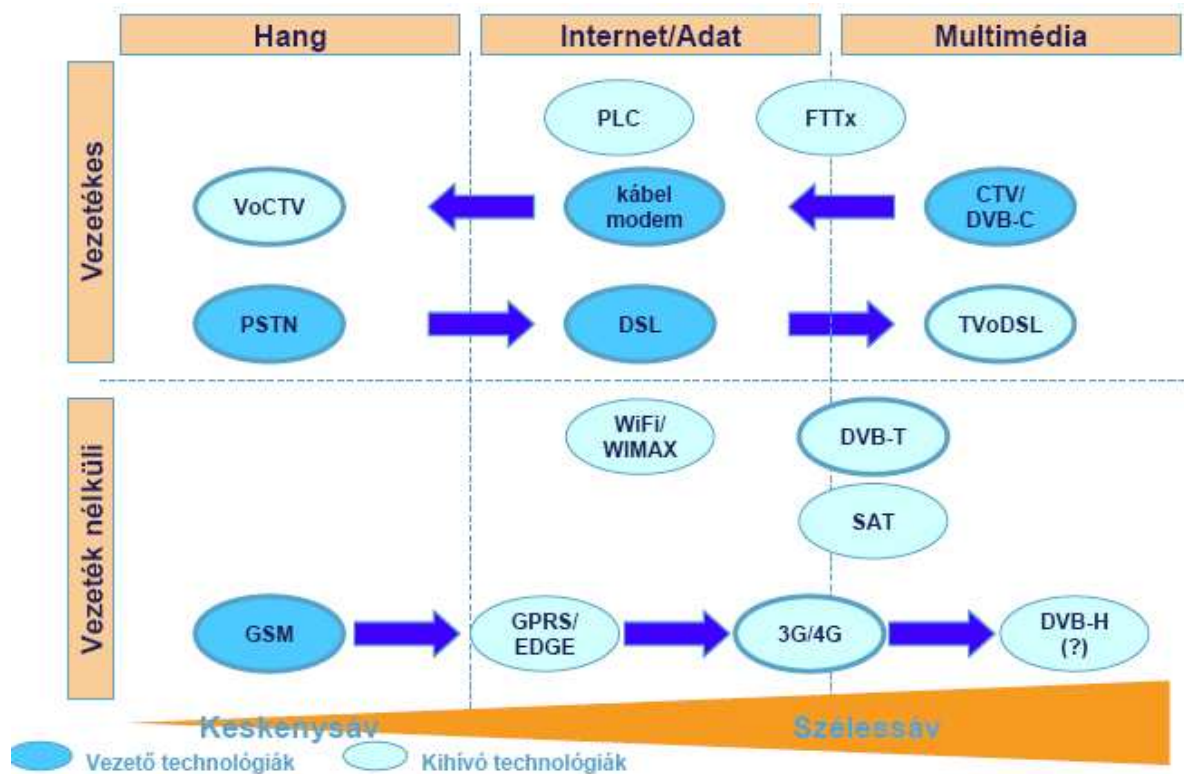

Dr. Kovács Anita Verseny a TIME szektorban

Az előadás címében szereplő betűszó arra a folyamatra utal, amely a távközlési (más, jelenleg használatos néven elektronikus hírközlési) piacok fejlődését jelenleg leginkább meghatározza napjainkban. A TIME kifejezésben a T=távközlés, I=informatika, ME=média. Ugyancsak szemlélteti e szavak egyetlen kifejezésben való megjelenítése, a piaci fejlődést alapvetően meghatározó folyamat azon aspektusát, hogy az alkotórészek összekapcsolódnak. Mindezt lefordítva tehát arról van szó, hogy az intenzív technológiai fejlődés eredményeképpen egyre több, egyre jobb minőségű távközlési szolgáltatás válik elérhetővé a fogyasztók számára, egyre komplexebb igényeket kielégítő szolgáltatások válnak elérhetőé azonos hálózaton, szolgáltatótól, készüléken keresztül.

Ijesztő vagy ismerős?

Ha részleteiben akarjuk szemléltetni ezt a jelenséget, akkor ehhez hasonló bonyolultnak és ijesztőnek tűnő ábrák segíthetnek ebben. Ha valaki ma telefonálni szeretne, szabatosan fogalmazva „hangszolgáltatást kíván igénybe venni”, akkor ehhez használhat vezetékes infrastruktúrát, amelynek klasszikus példája az ún. közcélú távbeszélő hálózat (PSTN), ami nem más, mint amin a helyi vezetékes telefonszolgáltatók (Magyar Telekom, Invitel stb.) nyújtják ezt a szolgáltatást. De ugyanilyen vezetékes hangtelefon sok helyen kábeltelevíziós hálózatokon is elérhető, és természetesen használhatjuk telefonálásra a nem vezetékes mobil technológiát is, melynek klasszikus megjelenési formája a GSM technológia alap volt. A technológiai fejlődés oda vezetett, hogy az infrastruktúrák alkalmassá váltak adat (Internet) szolgáltatás nyújtására is, ennek elnevezése a PSTN hálózaton a DSL hozzáférés, kábeltelevíziós hálózaton a kábelmodemes hozzáférés, mobil hálózaton a GPRS/EDGE szolgáltatás. A fejlődés azonban nem áll meg, így vezetékek nélküli adatforgalmi

szolgáltatásként megjelent a WiFi, WIMAX technológia, a nagy kapacitású, gyors, szélessávú 3. és 4. generációs mobilhálózatok, és hamarosan valamennyi technológia alkalmas lesz majd élvezhető multimédia (kép-hang) átvitelre is, a kábelhálózatokon (CTV/DVB-C) ez az eredeti funkció, de megjelent ez az Interneten keresztül is (TVoDSL), alkalmas erre a 3G-s mobil és még inkább a hamarosan Magyarországon is megjelenő mobiltévé szolgáltatás (DVB-H). Televíziózatunk természetesen a műholdas technológia segítségével (SAT), és a nálunk jövőre induló földfelszíni digitális műsorszóró infrastruktúrán (DVB-T). A jelenleg vezető technológiák mellett az újként megjelenő kihívókra folyamatosan lehet számítani, egyrészt mert a hagyományos hálózati megoldások újragondolása is folyamatosan zajlik, így egyre inkább racionális lesz az egyre nagyobb kapacitás igényű háztartások egyre korszerűbb digitális technológiával történő közvetlen, dedikált kiszolgálása (FTTx – pl. fiber to the home), és talán még kicsit a valóságtól elrugaszkodottnak tűnik, de folynak kísérletek az elektromos hálózat távközlési célú hasznosítására (PLC).

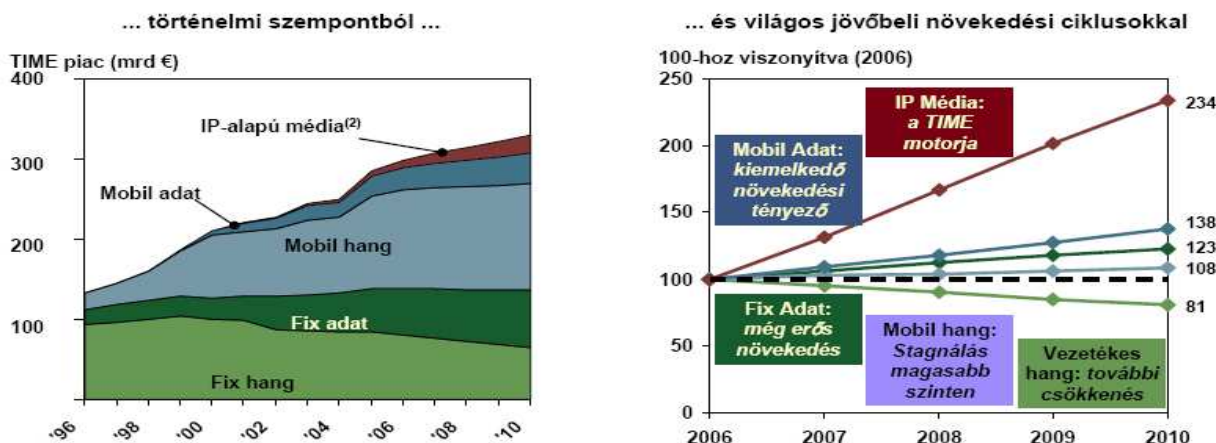
Ez a készülék azonban már biztos ismerős – jó példája annak, hogy hogyan lehet többféle szolgáltatást (adat, hang, kép) együtt, egy készüléken elérni.

A varázsszó: konvergencia

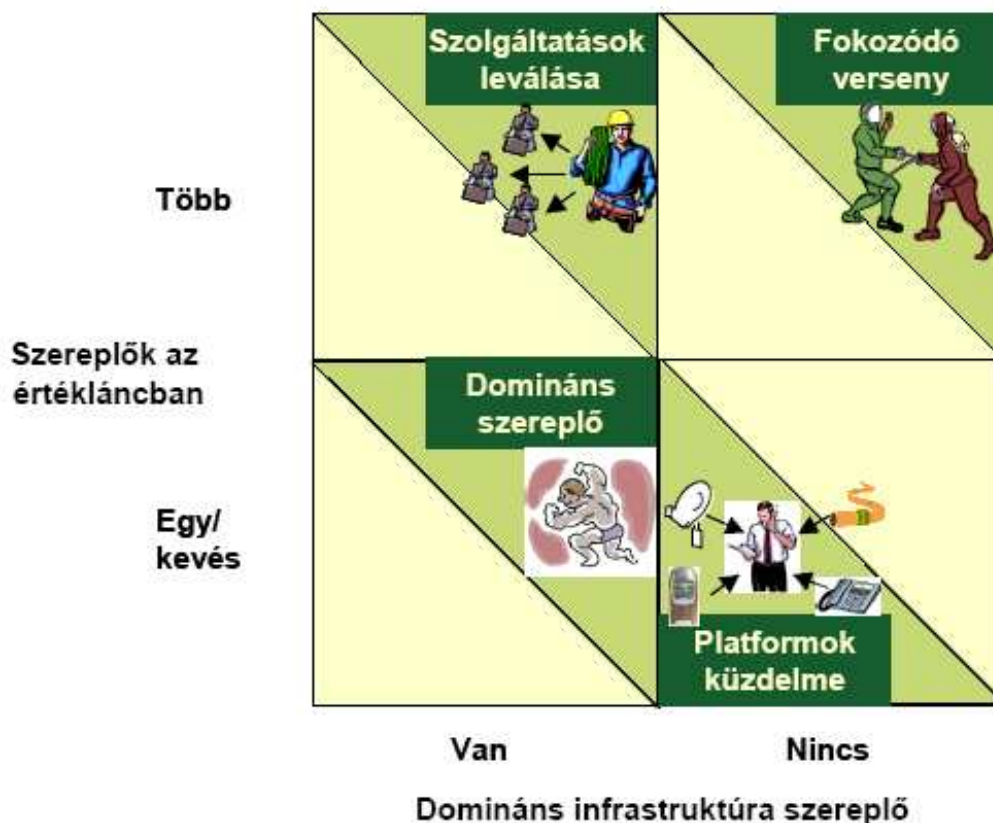
Technológiai konvergencia	Szolgáltatási konvergencia	Értéklánc konvergencia
1 A hang- és adatszolgáltatás egyre több technológiai platformon oszlik meg	3 Elmosódik a különbség a szolgáltatási piacok között	5 Tartalomszolgáltatás szerepe/értéke megnő
2 Technológiai konvergencia az értéklánc több elemén is	4 A szolgáltatásokat csomagokban kínálják	6 Erősebben szétválnak a hálózatüzemeltetési, szolgáltatási és fogyasztói kapcsolat funkciók

Amiről eddig az előadásban különbözőképpen szemléltetve szó esett, az nem más, mint a konvergenciának nevezett jelenség. Az infokommunikációs konvergencia tehát egy átfogó jelenség, amely a korábban elkülönült távközlés, informatika és média ágazatok között, a tartalom, a hálózatok és végberendezések szintjei mentén (vagyis az infokommunikációs értékláncban, a különböző tevékenységek egymásra épülő vertikális láncolatán) a technológia, piacok és szabályozás között zajlik. A különböző szintek között az értékláncban integráció zajlik, ami a verseny fokozódását eredményezheti.

A nyugat-európai TIME szektor fejlődése

A TIME szektor nyugat-európai fejlődését számokkal szemléltető ábrából kiemelhető, hogy a jövőbeli növekedés meghatározó tényezője lesz a mobil adatforgalom.

Ahogy említettük a konvergencia általános és alapvető hatása az infokommunikációs szektorban zajló gazdasági versenyre az lehet, hogy az megerősödik, hosszú távon fenntartható lesz. A nagy konvergencia háborúnak azonban ez csak az egyik bár kétségtelenül valószínűbb lehetséges kimenete. Ennek legkedvezőbb feltételei akkor adóttak, ha a fejlődés eredője az, hogy az infokommunikációs piacokon nincs domináns (meghatározó piaci erővel rendelkező, fogyasztóitól, versenytársaitól függetlenül cselekedni képes) infrastruktúra szereplő (hálózat tulajdonos) és több szolgáltató is megjelenik az értékláncon. Pl. ebbe az irányba fejlődhet a műsorterjesztési piac, ha eltűnnek az eddigi kapacitáskorlátok, így még bővebb lehet az elérhető csatornák száma, az egyes hálózatok valós alternatívái lesznek egymásnak (összevethető árú, minőségű szolgáltatást kínál a kábel mellett a műholdas, és földfelszíni stb. technológia, és a hálózat tulajdonostól független szolgáltató (csatorna csomagoló) is megjelenhet szolgáltatásával. E fejlődés irány ellenkezője, ha megmaradnak a meghatározó infrastruktúrával rendelkező, jelentős erejű szolgáltatók, például azért, mert olyan nagyságrendű infrastruktúra beruházást hajtanak végre, amely érdemi versenyelőnyt eredményez, és az értéklánc más szintjein is jelentősek maradnak a belépési korlátok a versenytársak számára.

Az, hogy az infokommunikációs piacok fejlődése a hatékony verseny irányába fejlődjön, minden fogyasztó érdeke, mert ez a biztosítéka annak, hogy minél megfizethetőbb, jobb minőségű és több szolgáltatáshoz jussanak hozzá. A hatékony verseny megerősödésének és fennmaradásának össziparági tényezői pedig az innováció, beruházások és a pénzügyi stabilitás.

Verseny a TIME szektorban: RAJTAD IS MÚLIK!

Fontos célcsoport tagja vagy – de magabiztosan is választasz?

Elköltheted a zsebpénzed/a családi kassza egy részét – de felelősen döntesz?

Az, hogy az össziparági tényezők, a vállalkozások profitmaximalizáló magatartása mellett a verseny hatékony legyen és maradjon valamennyi fogyasztón, rajtatok is múlik. Ennek érdekében fontos a tudatos fogyasztói magatartásnak megfelelő cselekvés, a magabiztos választás a számtalan szolgáltatás között és a felelős döntés a pénzköltéskor.

Íme néhány kérdés annak megítéléséhez, hogy Te tudatosan döntesz-e, amikor kiválasztasz egy Internet vagy éppen mobil szolgáltatást...

- Tudod, mikor telefonálsz a legtöbbet? Inkább sms-ezel? Tudod, mennyi adatot töltesz le és fel havonta az Interneten? Mekkora a család teljes adatforgalma? Melyik TV csatornákat nézitek? Van olyan, amiről lemondanátok?
- Tudod, mennyit költesz (fizetnek a szüleid) e szolgáltatásokért havonta? Sok vagy nem?
- Tudod, hány hírközlési szolgáltató szolgáltatása érhető el a lakóhelyeden?
- Tudod, mire képes a mobilod, a televíziód, a számítógéped? Vagy csak tetszik?
- Elolvastál egy 40 oldalas szerződést? Tudod, mennyire időre köt meg?
- Ha nem tetszik, amit kapsz a pénzért, reklamálsz?

Számos felmérés kutatja a fogyasztók tudatosságát és elégedettségét az infokommunikációs szektor vonatkozásában is. Összességében elmondható, hogy ez a szektor vezeti az elégedettségi listát, vagyis a fogyasztók elégedettebbek a távközlési, média, informatikai szolgáltatásokkal (ár, minőség, választék), mint pl. a banki vagy közüzemi szolgáltatásokkal.

Az azonban már korántsem meglepő, hogy nincsenek, pl. tisztában azzal, hogy távközlési díjak 2004 óta folyamatosan csökkennek, ugyanis a számtalan, áttekinthetetlen, nehezen

összehasonlító szolgáltatási ajánlat, ami a szektor egyik jellemzője, igencsak megnehezíti a tudatos döntést a fogyasztó számára.

A Gazdasági Versenyhivatal a fogyasztók érdekében ebben a szektorban is örködik azon, hogy a vállalkozások magatartása indokolatlanul ne korlátozza a hatékony versenyt. E célt szolgáló többféle fellépési lehetőségünk közül említek most néhány példát.

Az egyik csoportba azok az eljárások tartoznak, amelyekkel azt kívánjuk elérni, hogy a fogyasztókat ne érje a vállalkozások részéről tisztességtelen tájékoztatás, a reklámtáblán elhelyezett pozitív állítás, ne jelentsen valójában negatív feltételeket, vagyis minden esetben megtévesztéstől mentes és teljes körű információban részesüljön a fogyasztó a szolgáltatás lényeges tulajdonságáról, pl. az elérhető sáv szélességről, percdíjról, a hűségidő hosszáról, a kedvezmény feltételeiről.

Hűséges vagy, vagy gúzsbakötött? – avagy a „hűség szerződések”

Jellemző gyakorlat az infokommunikációs szolgáltatók részéről az, hogy ún. hűség szerződés megkötése – bizonyos időre történő elkötelezettség (általában 1 vagy 2 év) esetén kedvezőbb árakon, feltételekkel kínálják a szolgáltatást. Ez a gyakorlat nem feltétlenül jogellenes, mert pozitív hatása az, hogy a kedvezőbb feltételek miatt a szolgáltatáshoz több fogyasztó juthat hozzá, hisz van, aki csak a mérsékelt árat tudja megfizetni. A hűség szerződések alkalmazásának gyakorlata akkor lehetne problémás, ha általános lenne, vagyis csak hosszú időre szóló elkötelezettséggel lehetne a szolgáltatásokat igénybe venni, illetve ha a fogyasztó által vállalt feltételek nem állnának arányban a biztosított kedvezménnyel, továbbá ha a fogyasztó nem kapna teljeskörű tájékoztatást arról, hogy milyen feltételekkel áll módjában szerződni, van elkötelezettség nélküli lehetősége is. A lényeg, hogy a fogyasztóknak valós választási és váltási lehetőséget kell biztosítani. Egy ehhez kapcsolódó jótanács: választás előtt tájékozódjunk lehetőségeinkről és lehetőleg olvassuk el végig a szerződés szövegét!

Bare is beautiful! – a csupasz ADSL story

Végezetül egy példa arra, amikor a versenyhivatal a szabályozó hatósággal (Nemzeti Hírközlési Hatóság) közösen eredményesen lépett fel annak érdekében, hogy a fogyasztók választási lehetősége bővüljön: a GVH által folytatott eljárások nyomán a távközlési szolgáltatók most már nemcsak telefon előfizetéssel együtt, hanem önállóan is kínálnak Internet hozzáférés szolgáltatást.

Ezek az oldalakon részletes információk találhatóak a GVH és az NHH további eljárásairól:

www.gvh.hu

www.nhh.hu

www.tantusz.hu